

KABINET HAVEL - Úsvit v Čechách

cyklus diskusí s kritickou reflexí současné české společnosti

listopad 2008 - listopad 2009

www.usvitvcechach.cz

Havel z Brna: Potřebujeme změny

Lidové noviny, 20. listopadu 2009

autor: Miloš Šenkýř, Jiřina Veselá, foto: Tomáš Hájek

BRNO „Cosi se musí stát ve sféře duchovní, ve sféře mravní,“ míní bývalý prezident Václav Havel.

Včera v Brně k výročí listopadu 1989 formoval vize budoucnosti českého a moravského národa. Nejprve v zaplněném sále Divadla Husa na provázku a poté na přeplněném centrálním náměstí Svobody tím uzavřel brněnský cyklus Úsvit v Čechách -Kabinet Havel.

„Společnost se začíná blížit ke kritickému bodu rozpadu hodnot,“ začíná dvoustránkový dokument, který desetitisícům lidí přečetl jeden z aktérů listopadu 1989 na Moravě František Derfler. Výzva začala ještě v noci kroužit republikou.

Tvůrci k vytvoření listiny pozvali sto osobností - a 92 jich zaslalo své názory. „Vládnout nám musí osobnosti, nikoliv mravní trosky,“ napsal ještě před svou smrtí kněz Antonín Huvar.

Například filozof Václav Bělohradský v Brně před formováním vizí upřednostňuje chování člověka v konkrétní situaci. „Jsou lidé, kteří je vyřešili a zůstali v naší kolektivní paměti,“ dodal s pohledem k bývalému prezidentovi. „Tak by se měly chovat elity,“ řekl.

„Hodnoty a elity spolu souvisí,“ soudí filozof Jacques Rupnik. Charakteristikou české společnosti je podle něj zdecimovanost elit. Podle něj v tuzemsku chybí pozitivní svoboda, schopnost ovlivnit veřejné dění, politiku a debatu. „Ne otázky, které dá ten, kdo je na Hradě, a sám si je odpoví,“ řekl.

Podle Havla se i lidé, kteří se vyjadřovali v rámci projektu, shodují na chybějící duchovní dimenzi. To naznačuje i dokumentaristka Olga Sommerová s odkazem na příklad studentů: „Nežijí za ostnatým drátem a nic jim nechybí. Tuší sice, že populistů Paroubek hodlá zadlužit tuto zemi na úkor jejich budoucnosti, ale jejich protest skončí u recesistické vajíčkové kanonády.“

Politička českého původu Madeleine Albrightová napsala, že nejdůležitější hodnoty pro českou společnost jsou univerzální. Jmenovala hodnoty Masaryka, Wilsona, Havla a demokratů po celém světě, k nimž patří svoboda projevu a myšlení, respekt k názoru druhých, rovnost občanských a politických práv, zdvořilost, spravedlnost, péče o životní prostředí, láska k pravdě a vědomí, že národní zájmy se pojí s prosperitou regionálních a globálních sousedů.

Z oslovených je ke stavu společnosti velká část kritická. Zpěvačka Marta Kubišová například doporučuje věnovat ve školách více času výuce moderních dějin, i další navrhuje zvýšit úroveň vzdělávání, která se propadá. Překladatel Martin Hlinský stejně jako architektka Eva Jiřičná upozorňují na boj s korupcí. „Stydím se za úplatky, které se berou všude,“ řekla.

Řada diskutujících přitom spojuje budoucnost s vírou, ale i mravními zásadami. A starobrněnský opat Lukáš Evžen Martinec šel ještě dál: „Česká republika se musí, ať se jí to líbí, nebo ne, vyrovnat s postojem k otázce existence Boha.“

Dokument, který převzal zajímavé myšlenky a návrhy, doporučuje mimo jiné zákonem stanovit zavírací dobu obchodů o nedělích a svátcích, aby lidé měli k sobě blíž, vyzdvihnout rodinu, ale také vybudovat v ČR evropskou knihovnu.

„Stydím se za úplatky, které se berou všude,“ řekla o korupci architektka Eva Jiříčná

„Vládnout nám musí osobnosti, nikoliv mravní trosky,“ napsal kněz Antonín Huvar

odkaz:

[http://www.lidovky.cz/havel-z-brna-potrebujeme-zmeny-dzq-
/ln_noviny.asp?c=A091120_000019_ln_noviny_sko&klic=234275&mes=091120_0](http://www.lidovky.cz/havel-z-brna-potrebujeme-zmeny-dzq-/ln_noviny.asp?c=A091120_000019_ln_noviny_sko&klic=234275&mes=091120_0)